

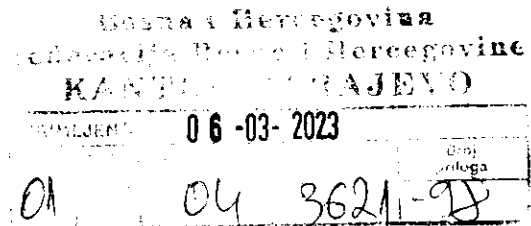
734

Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina

CANTON SARAJEVO
Institute of Sarajevo Canton Planning Development

Broj: 02-45-738/23
Sarajevo, 24.02.2023.godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Skupština Kantona Sarajevo
n/r predsjedavajućeg, Elvedin Okerić

PREDMET: Informacija na zastupničku inicijativu

Poštovani,

Dana 16.02.2023. godine zaprimili smo Vaš Dopis broj:01-04-3621-17/23 od 08.02.2023.godine kojim ste nam dostavili Zastupničku inicijativu koju je uputila zastupnica Sanela Klarić na Četvrtoj radnoj sjednici Skupštine Kantona Sarajevo održanoj dana 08.02.2023. godine.

Upućena zastupnička inicijativa odnosi se na mjere i aktivnosti koje je potrebno implementirati u svrhu trajnog rješavanja upravljanja građevinskim otpadom, kako slijedi:

1. *Izrada Studije zbrinjavanja građevinskog otpada kojom bi se ažurirale lokacije za odlaganje građevinskog otpada, te otpada iz iskopavanja, kao i analizirali kapaciteti na deponiji Smiljevići i potencijali reciklaže ovog otpada kako se ne bi sav otpad odlagao,*
2. *Planiranje i izgradnju reciklažnih dvorišta i odlagališta za građevinski otpad u okviru javnog preduzeća koje se bavi prikupljanjem i odlaganjem otpada,*
3. *Donošenje standarda i propisa o građevinskim materijalima kojima se ukida status otpada u skladu sa Pravilnikom o građevinskom otpadu (SN FBiH 93/19),*
4. *Pripremu smjernica za zelenu/održivu gradnju u kojim bi se nalazile informacije o metodama i tehnikama smanjenja nastanka građevinskog otpada (ponovno korištenje materijala, prilagodljivost, razmjena materijala, korištenje manje toksičnih materija) u skladu sa EU mjerama zelenog certificiranja.*

U cilju boljeg razumjevanja predmetne problematike, a prije utvrđivanja i implementiranja mjera i aktivnosti koje će doprinijeti uspostavi sistema upravljanja građevinskim otpadom na području Kantona Sarajevo, neophodno je imati u vidu planske i strateške dokumente donešene na nivou Kantona Sarajevo, kao što su, između ostalog:

- **Plan upravljanja građevinskim otpadom (maj 2008. godine)** u kojem je, u cilju uspješnog uspostavljanja sistema upravljanja građevinskim otpadom, navedeno da je potrebno, pored nužne infrastrukture i preciznije evidencije o količinama građevinskog otpada, donijeti regulatorne mjere na višim nivoima vlasti, ekonomske okvire koji će stimulirati i podržavati uspostavljeni sistem upravljanja ovim otpadom, poticati kružnu ekonomiju, te kontinuirano raditi na podizanju svijesti i edukaciji proizvođača otpada.
- **Plan upravljanja otpadom u Kantonu Sarajevo za period 2015.-2020.godina („Službene novine KS“, broj 29/15)** u čijem je akcionom planu utvrđen niz mjera i aktivnosti koje se tiču sistema upravljanja građevinskim otpadom, kao npr.: 1.2.1 *Izraditi i usvojiti odgovarajući prostorno-planski dokument za prostor Regionalnog centra za upravljanje otpadom,* 1.2.2. *Izraditi*

Adresa: Branilaca Sarajeva 26; Pošt. pret 105, 71 000 Sarajevo

Tel: + 387 33 258-275, Fax: + 387 33 209-543

Web: <http://zpr.ks.gov.ba>, E-mail: info@zpr.ks.gov.ba

općinske elaborate o lokacijama reciklažnih dvorišta, niša i zelenih otoka u svim općinama KS, sa lociranjem u prostorno-planskoj dokumentaciji i investicijskim planom, 1.2.7. Izraditi registar lokacija za odlaganje zemlje iz iskopa, 4.7.1 Uspostaviti deponiju građevinskog otpada, 4.7.2 Uspostaviti kapacitete za iskorištavanje građevinskog otpada (postrojenje za reciklažu građevinskog otpada i mobilna drobilicu manjeg kapaciteta za inertni otpad) i dr.

- **Kantonalni plan zaštite okoliša KS („Službene novine KS“, broj 47/17, 20/21)** u kojem su ažurirani podaci iz Plana upravljanja otpadom o proizvođačima i količinama građevinskog otpada u KS, te utvrđeni prioritetni projekti koje je potrebno realizovati u cilju unaprjeđenja sistema upravljanja građevinskim otpadom.

- **„Identifikacija proizvođača i načina upravljanja građevinskim otpadom u KS u 2017.-2018.godini“ (2019.godina)**, tačnije Registar (baza u Excel formatu) proizvođača građevinskog otpada sadrži podatke dobivene od 49 proizvođača građevinskog otpada za 2017. i 2018. god. Izvještaj Ministarstva prostornog uređenja, gradnje i zaštite okoliša o aktivnostima na identifikaciji proizvođača i načina upravljanja građevinskim otpadom u Kantonu Sarajevo u 2017.-2018.god. usvojen je na 20. sjednici Vlade Kantona Sarajevo održanoj 16.05.2019.g. Zaključkom broj: 02-05-20408-12/19. Spomenutim Zaključkom je, između ostalog, utvrđeno:

„ 2. S ciljem sistemskog rješavanja problema upravljanja građevinskim otpadom, traži se od ...Federalnog ministarstva prostornog uređenja izmjene i dopune Zakona o građevinskim proizvodima („Službene novine FBiH, broj 78/09), u smislu ponovnog korištenja recikliranog otpada kao građevinskog proizvoda određenih svojstava, uz propisivanje kvaliteta i postupka ispitivanja takvih građevinskih materijala.

3. Zadužuje se K.JKP „Rad“ d.o.o. Sarajevo da okonča sve aktivnosti koje su preduslov za otpočinjanje rada deponije inertnog materijala i postrojenja za reciklažu građevinskog otpada u okviru RCUO Smiljevići najkasnije do 30.09.2019.godine (priprema plana upravljanja, nabavka opreme, te svi prethodni građevinski radovi).

5. Zadužuje se Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo da, u saradnji sa općinama, urgentno završi izradu Registra lokacija za odlaganje zemlje iz iskopa, kako bi iste bile unesene u prostorno-plansku dokumentaciju, koja je u pripremi.“

U nastavku navodimo informacije o realizovanim aktivnostima na projektima spomenutim u okviru naprijed navedenih mjera i aktivnosti iz planskih i strateških dokumenata kojim je utvrđeno opredjeljenje KS, a čiji je nosilac izrade Zavod za planiranje razvoja Kantona Sarajevo (u nastavku teksta Zavod).

Prostorni plan Kantona Sarajevo za period 2003.-2023.godina („Službene novine Kantona Sarajevo“ br. 26/06, 4/11, 22/17)

Odlukom o izmjenama i dopunama Odluke o provođenju Prostornog plana KS je, u svrhu uspostave integralnog sistema upravljanja otpadom na području Kantona Sarajevo, definisano provođenje potrebnih mjera i aktivnosti, pa između ostalog i :

- „ - Uspostaviti deponiju inertnog, građevinskog otpada na lokaciji RCUO sa postrojenjem za reciklažu građevinskog otpada i mobilnom drobilicom manjeg kapaciteta za inertni otpad;*
- Izgraditi kasetu za odlaganje azbestnog otpada u sklopu RCUO;*
- Odrediti lokacije za deponovanje materijala iz iskopa koje trebaju biti specificirane u građevinskoj dozvoli, planu uređenja gradilišta i planu upravljanja otpadom za gradilište*
- Na prostoru sanitarne deponije Smiljevići uspostaviti Regionalni centar za upravljanje otpadom (RCUO) u obuhvatu od 94,3 ha.“*

Prostorni plan područja posebnog obilježja RCUO „Smiljevići“

Prostorna osnova Prostornog plana područja posebnog obilježja „Regionalni centar za upravljanje otpadom (RCUO)- Smiljevići“ usvojena je na 93. sjednici Vlade Kantona Sarajevo (Zaključak Vlade Kantona Sarajevo br. 02-04-34240-20/22 od 08.09.2022.god.). U toku je izrada Prednacrtta plana.

U periodu izrade Prostorne osnove, otpočele su aktivnosti na realizaciji projekata iz „Programa aktivnosti na sanaciji deponije u sklopu RCUO Smiljevići u periodu 2016.-2020.godina“ koji je usvojen 2016. godine od strane Vlade KS, a uključivao je ažuriranje programa početkom svake kalendarske godine.

U kontekstu predmetne zastupničke inicijative, tačnije sistema upravljanja građevinskim otpadom, potrebno je istaći da su, prema prethodno spomenutom Programu, u obuhvatu RCUO „Smiljevići“ realizovane značajne aktivnosti u cilju smanjenja količina, iskorištavanja i obezbjeđenju prostora za infrastrukturu za upravljanje građevinskim otpadom. Tačnije, izgrađen je objekat reciklažnog dvorišta u okviru kojeg je obezbjeđen prostor za prihvatanje građevinskog otpada, kao i reciklažni plato za postrojenje za reciklažu građevinskog otpada, te su započete aktivnosti na izgradnji deponije za odlaganje inertnog otpada.

Svi prethodno spomenuti objekti su kao smjernica definisani u Odluci o pristupanju izradi Prostornog plana područja posebnog obilježja „RCUO Smiljevići“ („Službene novine Kantona Sarajevo“, br. 11/18), a izgrađeni u skladu sa prethodno spomenutim Programom i zadržani u usvojenoj Prostornoj osnovi Prostornog plana područja posebnog obilježja RCUO „Smiljevići“.

Po informacijama sa kojima raspolažemo preostalo je da se provedu aktivnosti na pripremi plana upravljanja, nabavci opreme, a koje su preduslov za otpočinjanje rada deponije inertnog materijala i postrojenja za reciklažu građevinskog otpada. U toku implementacije projekta izgradnje postrojenja za reciklažu građevinskog otpada utvrđeno je da je neophodno da Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva donese pravilnik o korištenju građevinskih materijala nastalih reciklažom, uz prijedlog obračuna naknada, poticaja građevinskim firmama koje koriste ove produkte i slično.

Elaborat o lokacijama reciklažnih dvorišta, niša i zelenih otoka sa lociranjem u prostorno-planskoj dokumentaciji i investicijskim planom za područje devet općina Kantona Sarajevo

Vlada Kantona Sarajevo je na 32. sjednici održanoj 01.08.2019. godine donijela Odluku kojom se daje saglasnost na Elaborate o lokacijama reciklažnih dvorišta, niša i zelenih otoka sa lociranjem u prostorno-planskoj dokumentaciji i investicijskim planom (u nastavku teksta Elaborat) za područje devet općina Kantona Sarajevo. Elaborat je pripremljen od strane Zavoda, a u saradnji sa Ministarstvom prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša Kantona Sarajevo, općinama Kantona Sarajevo i KJKP „RAD“. Cilj izrade Elaborata je bio da se na osnovu analize postojećeg stanja infrastrukture za prikupljanje komunalnog otpada i prostornih mogućnosti Kantona Sarajevo, ponude moguća rješenja za nadogradnju postojeće infrastrukture koju će činiti zeleni otoci, reciklažna dvorišta, kante ili kontejneri za dvolinijski sistem prikupljanja otpada.

U toku izrade Elaborata formirana je digitalna baza podataka u GIS softveru sa tačnim brojem i opisnim stanjem postojećih lokacija za prikupljanje otpada, te prijedlogom izgradnje nove infrastrukture uz uvažavanje raspoloživog prostora. Sastavni dio Elaborata su, između ostalog, „Tehničke smjernice za projektiranje infrastrukture za prihvatanje otpada“ u kojim su, na bazi općih i tehničkih zahtjeva izgradnje infrastrukture za selektivno prikupljanje otpada, predstavljena idejna rješenja tipova zelenih otoka i reciklažnih dvorišta (RD). U skladu sa usmjerenjima iz Plana upravljanja otpadom KS u Elaboratu su utvrđeni tipovi i lokacije RD većih kapaciteta za općine koje su transportno udaljene od RCUO „Smiljevići“ i RD manjih kapaciteta za općine bliže RCUO „Smiljevići“. U svim tipovima RD planirane su posude za odvojeno prikupljanje građevinskog otpada za fizička lica. U toku izrade Elaborata u saradnji sa općinama nisu se za područje svih općina KS utvrdili prijedlozi lokacija RD, te je Zavod kao nosilac izrade urbanističkih planova KS u Prostornoj osnovi dao prijedlog novih lokacija, a koje će se detaljno razmotriti prilikom izrade faze Prednacrt urbanističkih planova, čija je izrada u toku.

Važno je napomenuti da Zavod u postupku izrade detaljnih planskih dokumenata implementira planska usmjerenja iz Elaborata, a za što je obavezan, zajedno sa općinama KS, prema odredbi člana 3. spomenute Odluke Vlade Kantona Sarajevo.

Registar lokacija za odlaganje zemlje iz iskopa

Planom upravljanja otpadom Kantona Sarajevo za period 2015-2020.godina je definisano da lokacije za odlaganje zemlje iz iskopa, u skladu sa nadležnostima, utvrđuje i odobrava općinski organ, a Zavod koordinira aktivnosti i izrađuje Registar lokacija za odlaganje zemlje iz iskopa. Cilj izrade Registra je iznalaženje lokacija za odlaganje zemlje iz iskopa kako bi se spriječio nastanak novih divljih deponija i omogućilo da lokacija na koju će se odlagati materijal iz iskopa bude specifičirana u građevinskoj dozvoli, projektu uređenja gradilišta i planu upravljanja otpadom za gradilište. U skladu sa planskim usmjerenjima, mogućnost dugoročnog rješavanja odlaganja zemlje iz iskopa tražena je u devastiranim površinama, kamenolomima, prirodnim depresijama i sl., te je, u tom smislu, traženo od općina da se izjasne o raspoloživim i potencijalnim lokacijama koje bi se koristile za ovu namjenu. Predmetnom zahtjevu odgovorila je općina Trnovo sa prijedlogom za pet lokacija koje mogu poslužiti za ovu namjenu, dok su druge općine dostavile podatke za neke od postojećih aktivnih i neaktivnih kamenoloma, ali bez prijedloga lokacija. Zavod je u saradnji sa Kantonalnom upravom za inspeksijske poslove (KUIP) i u skladu sa dostavljenim podacima za privredne subjekte koji su vršili eksploataciju, obilaskom terena i kroz analizu stanja predložio dvije lokacije na području općine Hadžići (kamenolom „Presadla“ i „Zovik“) i Ilijaš (kamenolom „Vrela Čevljanovići“ i „Gornji Čevljanovići“). Po prethodno spomenutom Zaključku Vlade KS (br.: 02-05-20408-12/19) Zavod je, Vladi i nadležnom Ministarstvu, dostavio Informaciju o realizovanim aktivnostima na izradi Registra, općina Ilidža je obavijestila Zavod da nema lokacija koje bi koristile za odlaganje zemlje iz iskopa, te je Ministarstvo privrede dostavilo prijedlog lokacija koje se nalaze na području općina Ilidža, Hadžići i Ilijaš, a koje su se razlikovale od dotadašnjih prijedloga. Nakon prikupljenih saglasnosti Općine Hadžići („Presadla“) i Općine Ilijaš („Vrela Čevljanovići“ i „Donja Misoča“). Zavod je od Ministarstva privrede potraživao informacije o eksploataciji kamenoloma. Ministarstvo privrede nas je povratno informisalo o lokacijama na kojima se vrši eksploatacija ili je u toku postupak izdavanja koncesije, te da će informacije o geološkim rezervama za dva lokaliteta potraživati od Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, a što do danas nije dostavljeno Zavodu. Nakon upućivanja zahtjeva za mišljenje KUIP na sve predložene lokacije, isti su nas, u skladu sa informacijama sa kojima raspolažu, povratno informisali da se pet predloženih lokacija može koristiti za odlaganje zemlje iz iskopa, kako slijedi:

- Općina Ilidža: Kamenolom „Zobov do“ u Rakovici;
- Općina Hadžići: Kamenolom „Presadla“ na Igmanu i Kamenolom „Zovik“ u Lokvama;
- Općina Ilijaš: Kamenolom „Vrela“ u Čevljanovićima i Kamenolom „Donja Misoča“ u Misoči.

Nadležnom Ministarstvu uredno su dostavljene informacije o realizovanim aktivnostima na izradi Registra i obrazloženo da podaci kojima trenutno raspolažemo (površina lokacije i visina iskopa) nisu dovoljni za proračun zapremine, odnosno kapaciteta prihvata zemlje iz iskopa, te da je potrebno da, u skladu sa svojim nadležnostima, organizuju sastanak svih uključenih subjekata planiranja kako bi se utvrdio tačan broj potencijalnih lokacija i pristupilo planiranju finansijskih sredstava za detaljno snimanje terena odabranih lokacija u horizontalnom i vertikalnom smislu.

Imajući u vidu sve prethodno navedeno, tačnije realizovane aktivnosti na području KS i predložene aktivnosti u predmetnoj zastupničkoj inicijativi konstatujemo da su neki od preduslova koji doprinose uspostavljanju adekvatnog sistema upravljanja građevinskim otpadom na području KS ispunjeni, te podržavamo sve daljnje aktivnosti na rješavanju predmetne problematike.

S poštovanjem,

Faruk Mujaremović, Mr. dipl. inž. arh.

Dostavljeno:

- Naslovu,
- Arhiva.